AUGLÝSING

108
16. júní

um staðfesting heilbrigðismálaráðuneytisins á heilbrigðissamþykkt fyrir Akraneskaupstað.

Samkvæmt lögum nr. 35 12. febrúar 1940, um heilbrigðisnefndir og heilbrigðissamþykktir, er hér með eftir tillögum landlæknis staðfest eftirfarandi heilbrigðissamþykkt fyrir Akraneskaupstað, er bæjarstjórn kaupstaðarins hefur samþykkt:

Heilbrigðissamþykkt fyrir Akraneskaupstað.

I. KAFLI

Almenn ákvæði.

1. gr.

Samþykktin gildir fyrir lögsagnarumdæmi Akraneskaupstaðar.

2. gr.

Heilbrigðisnefnd skipa þrír menn. Lögreglustjóri og héraðslæknir eru sjálfkjörnir í nefndina, og er lögreglustjóri formaður hennar. Þriðji nefndarmaðurinn er kosinn af bæjarstjórn úr hópi þeirra, er bæjarstjórn skipa.

3. gr.

Heilbrigðisnefnd skal hafa gát á, að ákvæði samþykktar þessarar séu haldin, svo og önnur ákvæði laga og reglugerða, sem að almennum þrifnaðar- og heilbrigðisháttum lúta. Hún ákveður starfssvið heilbrigðisfulltrúa með erindisbréfi, enda komi samþykki bæjarstjórnar til. Heilbrigðisfulltrúi tekur laun úr bæjarsjóði, en lýtur að öðru leyti heilbrigðisnefnd og héraðslækni.

4. gr.

Formaður kveður nefndina til funda, svo oft sem honum þykir við þurfa og að jafnaði ekki sjaldnar en 4 sinnum á ári. Hann er skyldur að kveðja nefndina á fund, þegar einn nefndarmanna óskar þess.

Heilbrigðisfulltrúi skal mæta á fundum nefndarinnar, enda séu honum boðaðir fundirnir.

5. gr.

Nefndin heldur gerðabók, og skal í hana rita allt, sem gerist á fundum hennar.

Nefndin getur falið einhverjum nefndarmanna eða heilbrigðisfulltrúa, að vera fundarritari.

Fundargerðir skulu að jafnaði sendar bæjarráði.

Formaður annast um, að fyrirskipunum nefndarinnar sé hlýtt. Hann getur þó neitað að framkvæma ályktanir hennar, og skal þá tafarlaust skjóta málinu til bæjarstjórnar. Nú samþykkir bæjarstjórn ályktanir nefndarinnar, og ber formanni þá skylda til að láta framkvæma þær.

6. gr.

Heilbrigðisnefndin skal láta bóka allar kvartanir og kærur, sem henni berast, og einnig allt það, er henni finnst athuga- og aðfinnsluvert og undir starfssvið hennar heyrir. Alla þessa bókfærslu annast heilbrigðisfulltrúi og héraðslæknir, enda skulu allar kærur og kvartanir sendar þeim.

108 7. gr.

16. júní Nefndinni skal heimilt að rannsaka eða láta rannsaka allt það, sem samþykkt þessi fjallar um, svo og annað það, er hún telur varða almenna þrifnaðar- og heilbrigðishætti, en gæta skal hún settra lagafyrirmæla um framkvæmd slíkra rannsókna.

Ályktanir og fyrirskipanir nefndarinnar skulu yfirleitt tilkynntar skriflega þeim, sem þær varða, og skal greinilega mælt fyrir um, hverjar umbætur eða ráðstafanir nefndin telur nauðsynlegar.

8. gr.

Nú telur heilbrigðisnefnd nauðsynlega einhverja þrifnaðarráðstöfun, sem hefur í för með sér gjöld fyrir bæjarsjóð, og skal hún þá leggja það mál fyrir bæjarstjórn og fara fram á, að fé sé veitt í því skyni.

Þó getur nefndin látið gera bráðnauðsynlegar umbætur án fengins samþykkis bæjarstjórnar, ef nauðsyn ber til, að þær séu gerðar tafarlaust, svo sem ef hættuleg farsótt kemur upp í bænum. En leita skal þá samþykkis bæjarstjórnar, svo fljótt sem verða má.

9. gr.

Nú rís ágreiningur milli heilbrigðisnefndar og bæjarstjórnar um framkvæmdir og fyrirkomulag á heilbrigðisráðstöfunum, og má þá skjóta ágreiningnum til heilbrigðisstjórnarinnar til úrskurðar.

Einnig getur héraðslæknir skotið máli sínu til sama aðila, ef hann fær ekki framgengt þeim heilbrigðisráðstöfunum, er hann telur nauðsynlegar.

II. KAFLI

Um hreinlæti og þrifnað á lóðum og lendum o. fl.

10. gr.

Heilbrigðisnefnd skal hafa umsjá með hreinlæti og þrifnaði á götum og torgum, opnum og girtum svæðum, fjörum, hafnarbökkum, túnum, görðum og lóðum umhverfis hús, hvort sem þau eru opinber eign eða eign einstakra manna.

11. gr.

Húsa- og lóðagirðingar mega ekki vera þannig, að rottur og mýs geti falizt þar. Eigendum er skylt að sjá um, að haldið sé hreinum portum og annarri byggðri lóð kring um hús þeirra, svo og óbyggðum lóðum, þar á meðal rústum.

Heilbrigðisnefnd getur fyrirskipað lagfæringar og viðgerðir á portum og lóðum, eftir því sem henni þykir nauðsynlegt til þrifnaðar. Ber hús- og lóðareigandi allan kostnað af þess háttar aðgerðum og umbótum. Enginn má fleygja sorpi, ösku eða öðru því, sem talið er í næstu grein hér á eftir, á lóð annars manns, eða verða þess valdandi, að slíkt berist inn á lóðina. Hver sem gerir sig sekan um slíkt, skal skyldur til að flytja óhreinindin tafarlaust burt á sinn kostnað og gera ráðstafanir til þess, að þetta endurtaki sig ekki.

12. gr.

Í höfnina, fjörurnar, fjörubakkana eða á almannafæri má ekki kasta eða skilja eftir hræ, fiskúrgang, matarleifar, sorp, ösku né yfirleitt neitt það, er valdið geti óheilnæmi, óþrifnaði eða óprýði.

13. gr.

Áburð og annað þess háttar, sem óþef getur lagt af, skal flytja í vel þéttum vögnum, svo að úr þeim geti eigi runnið, fokið eða sletzt við flutninginn.

14. gr.

Á hús eða girðingar, sem vita að almannafæri, má ekki hengja eða festa á annan hátt fiskiföng né annað, sem óþef getur lagt af eða óþrifnaði valdið.

Í tún eða garða, sem liggja nærri almannafæri, má ekki bera fiskúrgang né neinn þann áburð, sem megnan óþef leggur af. Bannað er að bera salernisáburð í matjurtagarða.

III. KAFLI
Um vatnsveitu, vatnsból og frárennsli.

15. gr.

Öll hús innan samþykktarsvæðisins skulu taka neyzluvatn úr vatnsveitu bæjarins. Þó getur bæjarstjórn veitt undanþágu frá þessu um lengri eða skemmri tíma, enda veiti heilbrigðisnefnd meðmæli sín til þess og ráði tilhögun vatnsbólsins.

16. gr.

Heilbrigðisnefnd hefur eftirlit með vatnsbólum og vatnsveitu bæjarins, að því er við kemur hollustuháttum. Hún lætur rannsaka neyzluvatnið, svo oft sem þurfa þykir. Hún getur bannað að nota vatn úr vatnsbólum eða látið loka þeim og fylla þau upp, ef henni þykir nauðsyn til bera.

17. gr.

Lagningu allra holræsa á samþykktarsvæðinu, hvort sem er á eignum bæjarins eða einstakra manna, skal bera undir heilbrigðisnefnd til samþykkis.

18. gr.

Þar sem holræsi er komið í götu, skal húseiganda skylt að leggja holræsi frá sínu húsi út í göturæsið. Skal leiða allt skolp frá húsinu og regnvatn af því út í göturæsið. Húseigandi skal sjá um hreinsun á ræsum þeim, er ganga frá húsinu, og gæta þess, að frárennsli í þeim stíflist ekki.

Allt þetta er húseiganda skylt að gera á eigin kostnað.

19. gr.

Þar sem skolpi verður ekki veitt í holræsi, má þó ekki láta það síga í jörð niður svo nærri íbúðarhúsum, að hætta sé á, að jarðvegurinn undir eða umhverfis húsin saurgist. Skal veita öllu slíku skolpi frá húsunum í vatnsheldum holræsum, svo langt sem heilbrigðisnefnd telur nauðsynlegt, enda í öllu að farið samkvæmt fyrirmælum hennar.

20. gr.

Þar sem því verður við komið, skal leiða öll skolpræsi til sjávar, og skulu þau ná út fyrir stórstraums fjöruborð. Þó skal forðast að leggja þau til sjávar, þar sem þau geta valdið saurgun baðstaða eða öðrum óþrifnaði.

IV. KAFLI
Um salerni, sorp- og salernahreinsun, sorpílát o. fl.

21. gr.

Sérhverju íbúðarhúsi í kaupstaðnum skal fylgja salerni. Starfsfólk í verksmiðjum og á vinnustöðvum, þar sem unnið er að staðaldri, skal hafa aðgang að sérstöku salerni (sbr. 40. gr.). Öll salerni í kaupstaðnum skulu vera vatnssalerni, enda nái holræsakerfi til hússins.

Ákvæði þetta um vatnssalerni tekur þó ekki til salerna, sem verkamenn nota við útivinnu á bæjarlandinu.

108 16. júní

22. gr.

Hverjum húseiganda er skylt að hafa nægilega stór sorpílát, sem komið sé fyrir á þann hátt, að aðgengilegt sé fyrir sorphreinsunarmenn. Skylt er að ganga þrifalega um sorpílát og skulu þau vera með loki. Óheimilt er með öllu að setja í þau mannasaur.

23. gr.

Heilbrigðisnefnd ákveður, hvert slíkt sorp skuli flytja. Skal þannig gengið frá því svæði, að ekki geti borizt þaðan óþrifnaður til mannabústaða eða á almannafæri.

Almenningssalerni og þvaghús skulu vera undir eftirliti heilbrigðisnefndar og gerð með samþykki hennar.

V. KAFLI
Um íbúðir.

24. gr.

1. Íbúðarherbergi er hvert það herbergi í húsi, sem ætlað er til dagvistar eða næturvistar fyrir fólk eða hvort tveggja. Það er talin sérstök íbúð, ef eldhús fylgir, hvort sem herbergin eru eitt eða fleiri.
2. Lofthæð íbúðarherbergja má ekki vera minna en 2,50 metr. Sé herbergi undir súð, verður að minnsta kosti helmingur af gólffleti þess, og aldrei minna en 6 m², að hafa lofthæð 2,50 m. Í gömlum húsum og þakherbergjum má leyfa minni hæð; þó má hæðin aldrei vera minni en 2,15 m, enda sé enginn veggur lægri en 85 cm.
3. Gólfflötur íbúðarherbergis má ekki vera minni en 6 m², nema það sé eingöngu ætlað til næturvistar. Má leyfa eitt slíkt herbergi í hverri íbúð, enda sé það ekki minna en 4 m² að gólffleti.
4. Á hverju íbúðarherbergi skal vera gluggi, sem má opna, og má glerflötur í gluggum íbúðarherbergis ekki vera minni en 1/12 af gólffleti þess.

25. gr.

Kjallara má því aðeins nota til íbúðar, að fullnægt sé eftirfarandi skilyrðum:

Kjallari sé ekki grafinn dýpra í jörð en 1 m á þeim hluta, sem íbúðarherbergin eru í, og gluggar ekki neðar en 25 cm frá jörðu. Lofthæð herbergja sé eigi minni en 2,30 m. Allir gluggar í íbúðarherbergjunum viti mót sólarátt — frá réttu austri til rétts vesturs — að eldhúsi frá skildu. Glerflötur glugga sé eigi minni en 1/12 af gólffleti herbergis. Forgarður, ekki mjórri en 3 m, greini húsið frá götunni, ef gluggar íbúðarherbergjanna vita út að götu. Gólf skal gert úr vatnsheldu efni. Íbúðin sé rakalaus og með nægri hitun.

26. gr.

Hverri íbúð skal fylgja forstofa, og hverju íbúðarherbergi skal séð fyrir nægilegum hita.

Í hverri íbúð mega ekki búa fleiri en svo, að 10 teningsmetrar af loftrúmi komi á hvern íbúa; enda séu að eins talin sjálf íbúðarherbergin.

27. gr.

Hver íbúð skal hafa aðgang að vatnssalerni. Salernisklefi skal vera minnst 0,85 m² að gólffleti og hafa næga loftræstingu. Í honum eða í sambandi við hann skal vera handlaug. Gólf og veggir salernis skulu flísalagðir minnst í 1,5 metra hæð frá gólfi. Nota má þó annað efni, er heilbrigðisnefnd telur jafngilda til hreinlætis.

Hver íbúð skal hafa aðgang að þvottahúsi, enda hafi þau vatnsþétt gólf með afrennsli og svo gengið frá lofti og veggjum, að þoli raka og gufu. Ef ekki er gluggi á hjörum í þvottahúsi eða eldhúsi, skal loftræsa það út fyrir vegg eða upp fyrir þak, en ekki inn í reykháf.

28. gr.

Héraðslæknir og heilbrigðisnefnd skulu hafa eftirlit með þeim íbúðum, sem ástæða er til að ætla, að fullnægi ekki nauðsynlegum heilbrigðiskröfum. Nú er þannig ástatt um íbúð eða einstök herbergi, að telja verður þau heilsuspillandi eða óþrifaleg, einkum vegna raka, kulda, þrengsla eða slæms viðhalds, og skal þá heilbrigðisnefnd gera húseiganda skriflega aðvart, og veita honum hæfilegan frest til umbóta. Verði ekki úr bætt á tilsettum tíma, er nefndinni heimilt að banna hana til íbúðar og láta rýma hana. Skaðabóta fyrir slíkt bann verður ekki krafizt.

29. gr.

Nú býr húseigandi ekki í kaupstaðnum og skal hann þá hafa þar umboðsmann, sem heilbrigðisnefnd geti snúið sér til.

VI. KAFLI

Um veggjalýs, húsaskíti, rottur, mýs og önnur meindýr.

30. gr.

Húsráðendum er skylt að tilkynna heilbrigðisnefnd, ef vart verður við veggjalýs, húsaskíti eða önnur þess háttar óþrif í húsum þeirra eða híbýlum.

Óheimilt er að leigja íbúðir í húsum, þar sem slíkra óþrifa verður vart, fyrr en óþrifunum hefur verið útrýmt.

Enginn má flytja sig eða farangur sinn úr þess háttar íbúð og í aðra íbúð, nema ráðstafanir, er heilbrigðisnefnd metur gildar, séu gerðar til þess, að óþrifin berist ekki með þeim.

Skylt er húsráðanda að gjöra ráðstafanir til að eyða veggjalúsum, húsaskítum og öðrum þess háttar óþrifum úr húsum sínum, og hlíta um það fyrirmælum heilbrigðisnefndar.

Nú vanrækir húsráðandi að gera slíkar ráðstafanir innan þess frests, sem honum er settur af heilbrigðisnefnd, og er þá nefndinni heimilt að láta framkvæma ráðstafanirnar á kostnað hlutaðeiganda.

Rottu- eða músagang í húsum skal ætíð tilkynna heilbrigðisnefnd, og gerir hún þá ráðstafanir til útrýmingar þeirra eftir því, sem föng eru á. Heilbrigðisnefnd getur heimtað af húseigendum endurbætur á húsum, er miða að því að gera þau rottuheld.

VII. KAFLI

Um gripahús, áburðargeymslu og geymslu húsdýra.

31. gr.

Ekki má reisa ný peningshús eða áburðargeymslur á samþykktarsvæðinu nema samþykki heilbrigðisnefndar komi til. Að öðru leyti skulu eftirfarandi reglur gilda um þess háttar atvinnurekstur, og ná þær einnig til alls gripahalds, sem á samþykktarsvæðinu er, áður en samþykkt þessi tekur gildi.

32. gr.

Ef peningshús eru byggð áföst við íbúðarhús, skulu þau vera nægilega vel einangruð frá íbúðarhúsinu, að dómi heilbrigðisnefndar. Húsin skulu vera björt og loftgóð og þannig gerð, að auðvelt sé að þrífa þau. Gólf og flór skal vera úr steinsteypu. Opnar forir og áburðarhaugar eru bönnuð á samþykktarsvæðinu. Allur áburður skal geymdur í áburðarhúsum eða safngryfjum. Sé þannig um lokun þeirra búið, að ekki berist frá þeim ódaunn eða óhreinindi og að þau séu hættulaus, þó að

108 16. júní yfir sé gengið. Að öðru leyti skulu áburðargeymslur gerðar eftir uppdráttum og nánari fyrirmælum bæjarstjórnar.

33. gr.

Sé annar búpeningur en kýr hafður í fjósi, skal halda þeim vel aðskildum. Alifugla má ekki hafa í fjósum. Svín má og ekki hafa í fjósum. Ekki má nota fjós fyrir salerni.

34. gr.

Alifuglar skulu hafðir á afgirtu svæði. Lausa hesta má ekki reka á götum bæjarins, og ekki mega nautgripir ganga þar lausir nema maður sé í fylgd með þeim.

35. gr.

Allt hundahald er bannað í Akraneskaupstað (sbr. reglug. nr. 49, 1925). Þó er sauðfjárnefnd heimilt að hafa tvo nauðsynlega fjárhunda.

VIII. KAFLI

Um verksmiðjur, verkstæði, vinnustofur og vinnustöðvar og hvers konar iðnrekstur.

36. gr.

Á samþykktarsvæðinu má enginn reisa verksmiðjur, hús til iðnreksturs eða taka áður byggð hús til slíkra nota, nema samþykki heilbrigðisnefndar komi til, allra sízt ef iðjan getur valdið óhollustu, óþrifnaði eða spillt andrúmslofti umhverfisins.

Allur iðnrekstur, utan húss og innan, skal háður eftirliti og fyrirmælum nefndarinnar. Hún getur og krafizt lagfæringar á slíkum stofnunum, sem fyrir eru, þegar samþykkt þessi gengur í gildi, ef hún telur það nauðsynlegt.

37. gr.

Heilbrigðisnefnd skal halda skrá yfir allar verksmiðjur, verkstæði, vinnustofur og húsnæði fyrir hvers konar iðn, sem rekin er innan húss, og láta skoða allt, er að hollustuháttum lýtur, þegar henni þykir þurfa og eigi sjaldnar en einu sinni á ári.

38. gr.

Slíkar stöðvar skulu þannig úr garði gerðar, að lífi, heilsu og limum verkamanna við vinnu og dvöl á vinnustaðnum sé tryggt nægilegt öryggi.

Vinnustofur mega ekki vera lægri undir loft en 2,5 m, og gólffletur aldrei minni en 3 m^2 fyrir hvern verkamann. Þó skal loftrúm aldrei minna en 8 m^3 á mann, en 12 m^3, þar sem óvenjuleg hætta er á, að loft spillist við vinnuna. Gólf skulu þannig gerð, að auðvelt sé að halda þeim hreinum, og aldrei mega vera á þeim neins konar ábreiður.

Séð skal fyrir hentugri og nægilegri birtu handa hverjum einstökum starfsmanni og fyrir nægilegum hita, eftir því sem við á um tegund vinnunnar.

39. gr.

Loftræsting skal vera nægileg. Í vinnustöðvum, þar sem rekin er atvinna, sem mikið ryk fylgir, skal vera sérstakur útbúnaður til að soga burt rykið. Auk þess getur heilbrigðisnefnd krafizt þess, að starfsfólkinu sé séð fyrir sérstökum rykverjum, einkum ef rykið er óvenjulega mikið eða skaðvænlegt. Sama gildir og, þegar um skaðvænar lofttegundir er að ræða.

40. gr.

Starfsfólk skal hafa sérstaka fatageymslu, utan vinnustofunnar eða í lokuðum skápum, og herbergi til þess að matast í. Starfsfólk skal hafa greiðan aðgang að salernum og handlaugum. Þar sem 5 konur hið fæsta eru á vinnustað, skulu þær eiga rétt á sérstöku salerni. Ekki má ætla eitt salerni fyrir meira en 20 karlmenn eða 15 konur. 16. júní

Hrákaílát skulu vera svo mörg, sem heilbrigðisnefnd þykir þurfa, og af þeirri gerð, er henni þykir hlýða.

41. gr.

Ræsting á vinnustöðum innan húss skal fara fram daglega utan vinnutíma, og skulu gólf þá jafnan þvegin en ekki sópuð.

42. gr.

Heilbrigðisnefnd skal einnig hafa eftirlit með vinnustöðvum utan húss eða í hálfopnum húsum, svo sem fiskverkunarstöðvum, síldarverkunarstöðvum o. þ. h. og gilda um slíkar stöðvar ákvæði 40. gr. eftir því sem við á.

IX. KAFLI

Um skrifstofur, afgreiðslustofur og almennar verzlunarbúðir, sem ekki eru sérstök fyrirmæli um í samþykkt þessari.

43. gr.

Heilbrigðisnefnd skal hafa eftirlit með hollustuháttum í skrifstofum, sem opnar eru fyrir almenning, svo og hvers konar afgreiðslustofum og verzlunarbúðum.

44. gr.

Ekkert húsnæði má taka til afnota fyrir starfrekstur þann, sem um getur í næstu grein á undan, nema hæð þess undir loft sé að minnsta kosti 2.5 m, enda skal engum starfsmanni ætlað minna en 10 m^3 loftrúm.

Þar, sem gert er ráð fyrir mikilli aðsókn aðkomufólks, getur heilbrigðisnefnd krafizt meira loftrýmis.

Loftræsting skal vera í góðu lagi og vélknúin, ef heilbrigðisnefnd telur þess þörf, og þá einkum í verzlunarbúðum, sem verzla með ryksælar vörur, svo sem vefnaðarvörur o. þ. h.

Séð skal fyrir nægilegum hita og birtu. Skal ljósflötur glugga ekki vera minni en ⅛ gólfflatar.

Gólf skulu lögð gólfdúk eða öðru því efni, sem telja má jafngilda til hreinlætis. Gólf skulu þvegin daglega utan vinnutíma og búðin hreinsuð af ryki.

45. gr.

Starfsfólk skal eiga greiðan aðgang að salernum og handlaugum, svo að nægilegt sé, sbr. 21. og 40. gr.

X. KAFLI

Um vöruskemmur og aðrar vörugeymslur.

46. gr.

Heilbrigðisnefnd lætur sig skipta geymslu á öllum neyzluvörum og húsnæði, sem notað er til þeirra hluta. Skulu allar slíkar vörugeymslur vera vel loftræstar og rakalausar og þrifalega um þær gengið. Heilbrigðisnefnd getur krafizt endurbóta og hreinsunar á þeim, eftir því sem henni þykir þurfa,

108 16. júní Nú verður í slíkum geymslum vart meindýra, og skal það tilkynnt heilbrigðisnefnd. Hún segir fyrir um, hvernig með skuli fara, og eru hlutaðeigendur skyldir að hlíta fyrirmælum hennar.

XI. KAFLI
Um verbúðir, verkamannaskýli o. þ. h.

47. gr.

Heilbrigðisnefnd skal líta eftir hreinlæti og hollustuháttum, svo sem hita og loftræstingu, í verbúðum, verkamannaskýlum og öðrum þess háttar bráðabirgðahíbýlum. Skulu hlutaðeigendur skyldir að hlýða fyrirmælum hennar um allar nauðsynlegar og viðurkenndar ráðstafanir, er að þessu lúta.

XII. KAFLI
Um skóla og aðra kennslustaði.

48. gr.

Heilbrigðisnefnd skal hafa eftirlit með öllum skólum og kennslustöðum í kaupstaðnum, hverju nafni sem þeir nefnast, og hvort sem um er að ræða opinbera skóla eða einkaskóla.

49. gr.

Hver sá, er taka vill börn eða annað fólk til kennslu, skal láta umsókn sinni til lögreglustjóra fylgja meðmæli héraðslæknis og heilbrigðisnefndar. Er þess krafizt, að héraðslæknir telji húsnæði og annan útbúnað fullnægja ákvæðum þessarar samþykktar, og að ekkert sé athugavert við heilsu kennara eða annarra heimilismanna. Slíkar leyfisbeiðnir skal endurnýja árlega.

50. gr.

Kennslustofur, hvort sem er í einkaskólum eða opinberum skólum, skulu vera bjartar og rúmgóðar. Hæð undir loft skal aldrei vera minni en 3 m og gólfflötur ekki minni en svo, að 1.4 m^2 komi á hvern nemanda, enda sé loftrými aldrei minna en 4 m^3 á nemanda.

Undanþágur frá þessum kröfum getur þó heilbrigðisnefnd veitt, ef um er að ræða kennslu smábarna, er hafa stuttan kennslutíma daglega. Ljósflötur glugga á kennslustofum skal vera að minnsta kosti ⅕ gólfflatar. Gluggar viti ekki mót norðri, og ekkert sé í nánd við þá, sem dregið geti úr birtunni að öllum jafnaði. Hafa skal gætur á, að gluggarúður séu jafnan vel hreinar.

Sætum skal skipað þannig, að birtan komi á vinstri hönd og nái sem jafnast til allra.

51. gr.

Góð loftræsting skal vera í öllum kennslustofum og því nægilega margir gluggar á hjörum. Einkum skal loftræsta vel milli kennslustunda. Nú tekur hver hópur við af öðrum í sömu kennslustofu, og skal þá nota að minnsta kosti hálfa klukkustund til rækilegrar loftræstingar og annarrar nauðsynlegrar hreinsunar á milli þess, er skipt er um hópana.

Sjá skal hverri kennslustofu fyrir jöfnum og hæfilegum hita.

52. gr.

Gólf í kennslustofum skulu vera lögð gólfdúki eða einhverju því efni, sem auðvelt er að halda hreinu.

53. gr.

Skólaborð skulu þannig gerð, að auðvelt sé að hreinsa þau, og hvorki sprungin né rifin. Hæð skólaborða í barna- og unglingaskólum skal, eftir því sem unnt er, samsvara hæð nemendanna.

Fatageymsla skal vera utan kennslustofanna.

54. gr.

Ræsting á kennslustofum skal fara fram utan skólatíma, og skulu gólf, borð og bekkir vandlega þvegin, en ekki sópuð. Sama máli er að gegna um gluggatóftir o.s.frv.

55. gr.

Greiður skal aðgangur að drykkjarvatni, og mega drykkjarker ekki vera sameiginleg, ef ker þarf að nota.

56. gr.

Greiður skal aðgangur að vatnssalernum nægilega mörgum, og skulu þau ekki færri en svo, að eitt salerni komi á hverja 30 pilta og eitt á hverjar 25 stúlkur, enda séu sér salerni fyrir þær að jafnaði og sérstakt þvaghús fyrir pilta.

Þar sem mjög mannmargir skólar eru, má þó leyfa, að fleiri séu um hvert salerni, þó aldrei fleiri en 50 nemendur. Um allan útbúnað, er að þessu lýtur, skal farið eftir fyrirmælum heilbrigðisnefndar.

57. gr.

Enginn nemandi, sem haldinn er næmum eða óþrifalegum sjúkdómi, má sækja skóla. Nú verður vart einhvers slíks sjúkdóms nemanda, og skal þá tafarlaust fyrirskipa lækningu hans, enda á nemandi ekki afturkvæmt í skóla, fyrr en að lokinni lækningu. Jafnframt skulu þá og gerðar ráðstafanir til þess, að læknað sé annað fólk á heimili nemandans, sem kynni að reynast haldið sama kvilla. Um framhald lækningarinnar fer eftir fyrirmælum heimilislæknis eða héraðslæknis.

58. gr.

Opinbera skóla eða kennslustofur má ekki lána til annarra nota nema með leyfi heilbrigðisnefndar, enda sé þá fyrirmælum hennar og kröfum um ræstingu fylgt eftir.

XIII. KAFLI

Um kirkjur og hvers konar almenn samkomuhús.

59. gr.

Kirkjur og önnur almenn samkomuhús skulu vera hæfilega hituð og loftræsting svo fullkomin, að óloft eða ódaunn geti ekki safnazt þar fyrir, þó að fjölmennt sé í þeim og þau mikið notuð. Veggir og gólf skulu vera þannig gerð, að auðvelt sé að halda þeim hreinum. Þvottur og önnur nauðsynleg hreingerning skal framkvæmd eftir því, sem heilbrigðisnefnd telur nauðsynlegt í hverju einstöku tilfelli. Skal hún gefa út um það sérstakar reglur, er taki einkum til þeirra samkomuhúsa, sem mest eru notuð, svo sem kvikmyndahús og dansstaða.

60. gr.

Nú er eitthvert samkomuhús mikið notað, og getur þá heilbrigðisnefnd skipað svo fyrir, að nægur tími skuli milli hverrar notkunar, svo að tími vinnist til fullkominnar loftræstingar og annarra nauðsynlegra hreingerninga.

108 61. gr.
16. júní Öllum samkomuhúsum skal fylgja vel útbúin og hæfileg salerni og þvaghús til afnota fyrir gestina, og skal að þeim greiður aðgangur.

XIV. KAFLI
Um eftirlit með matvælum, öðrum neyzluvörum o. fl.

62. gr.

Heilbrigðisnefnd skal hafa eftirlit með matvælum ásamt öðrum neyzlu- og nauðsynjavörum samkv. skilgreiningi í 2. og 3. gr. laga nr. 24 1. febr. 1936 og 1. gr. reglugerðar nr. 17 22. febr. 1939 og síðari lögum, er sett kunna að verða um þau efni. Hún lætur fram fara skoðun, svo oft sem henni þykir þurfa, og að minnsta kosti einu sinni á ári, á mjólkurbúðum, brauðsölubúðum, brauðgerðarhúsum, kjötbúðum, fiskbúðum, slátrunarhúsum, nýlenduvörubúðum og öðru húsnæði, þar sem unnið er að tilbúningi eða dreifingu matvæla eða annarrar neyzluvöru.

63. gr.

Matvæli og aðrar neyzluvörur, sem eru hættulegar heilbrigði manna, eða skemmdar eða óhreinar, má ekki hafa á boðstólum til neyzlu. Matvæli og neyzluvörur teljast hættulegar heilbrigði manna, þegar sérstök hætta er á, að þær geti borið með sér sjúkdóma eða valdið eitrunum, eða þegar þær eru tilbúnar eða með þær farið af mönnum, sem haldnir voru næmum sjúkdómum, eða hætta var á, að borið gætu slíkar sóttkveikjur með sér.

64. gr.

Við tilbúning og dreifingu matvæla og annarra neyzluvara skal gætt þess hreinlætis, að varan ekki óhreinkist eða spillist. Vatn, sem notað er við tilbúning þessara vara, svo og til hreinsunar á ílátum og áhöldum, skal fullnægja þeim kröfum, sem gerðar eru til neyzluvatns.

65. gr.

Héraðslæknir skal jafnan hafa óhindraðan aðgang til eftirlits og töku sýnishorna af matvælum og öðrum neyzluvörum. Sömu réttindi hefur fulltrúi hans við eftirlitsstarfsemina, enda hafi hann umboð áritað af lögreglustjóra (sbr. 7. gr. laga nr. 24 1936).

66. gr.

Til varnar rotnunarskemmdum í matvælum og öðrum neyzluvörum, sem ætlaðar eru til dreifingar manna á meðal, má ekki, nema leyft sé samkvæmt sérstökum reglum, nota önnur rotvarnarefni en matarsalt, saltpétur, sykur, alkóhól eða edik, og þessi efni aðeins í viðeigandi matvæli og í viðeigandi skömmtum.

67. gr.

Á stöðum, þar sem matvæli og aðrar neyzluvörur eru búnar til, geymdar eða hafðar á boðstólum, má ekki geyma eða nota eitruð efni eða vörur, sem eru hættulegar heilbrigði manna (sbr. 63. gr.). Með samþykki héraðslæknis má þó nota eiturefni til hreingerninga og sótthreinsunar, enda leiðbeinir hann þá um geymslu og notkun þeirra. Ílát, áhöld og umbúðir, sem notaðar eru við tilbúning og dreifingu matvæla og annarra neyzluvara, mega ekki vera af þeirri gerð, að varan snerti eitraða málma, svo sem zink og blý, eða önnur eitruð efni, sbr. 13. gr. reglugerðar nr. 49 1936.

68. gr. 108

Sá, sem vill fá leyfi lögreglustjóra til að starfrækja sláturhús, til að búa til matvæli eða neyzluvörur, eða til að selja eða dreifa manna á meðal kjöti, kjötmeti, nýjum fiski, fiskmeti, mjólk, mjólkurafurðum, brauði, kökum, ávöxtum, aldinum eða grænmeti, skal hafa til þess meðmæli heilbrigðisnefndar. 16. júní

Auk þess, sem þegar er tekið fram, gilda um þess háttar tilkynningarskylda starfsemi eftirfarandi reglur:

1. Um matvælabúðir.

69. gr.

Mjólk má ekki selja úr öðrum búðum en þeim, sem til þess hafa fengið sérstakt leyfi. Þó er heimil mjólkursala á matsölu- og veitingahúsum til neyzlu þar. Einnig má leyfa sölu á mjólk úr fjósum beint til neytanda.

Enginn má selja kjöt eða kjötmeti í smásölu til daglegrar neyzlu í bænum, nema í sérstökum kjötbúðum, sem heilbrigðisnefnd hefur viðurkennt.

Ekki má verzla með nýlenduvörur í öðru húsnæði en því, sem heilbrigðisnefnd hefur úrskurðað til þess hæft.

70. gr.

Húsakynni matvælabúða, — það er mjólkur-, kjöt-, fisk-, brauða- og nýlenduvörubúða —, skulu vera björt (þ. e. ljósflötur glugga helzt ekki minni en 1/10 gólfflatar), rúmgóð, með góðri loftræstingu, hrein og varin rottum, músum, flugum og ryki. Mjólkurbúðir skulu svalar og viti gluggar helzt ekki móti sól.

Gólf skulu vera vatnsheld og auðvelt að halda þeim hreinum. Í kjöt- og fiskbúðum skal vera niðurfall í gólfi.

Loft og veggir skulu vera vel sléttir og olíubornir. Í kjöt- og fiskbúðum skulu þeir flísalagðir eða húðaðir á annan hátt, er heilbrigðisnefnd telur jafngilda.

Inngangur skal vera í búðirnar beint af götu og ekkert samband milli þeirra og íbúðarherbergja. Hundar, kettir eða önnur húsdýr mega ekki koma inn í húsakynnin.

71. gr.

Afgreiðsluborð og hillur skulu þannig gerð, að auðvelt sé að halda þeim hreinum. Búðarborð í nýlenduvörubúðum skulu lögð hörðu og hreinlegu efni. Í mjólkur-, kjöt-, fisk- og brauðbúðum skulu þau lögð marmara, gleri eða öðru jafngildu efni. Í kjöt- og fiskbúðum skal á fremri brún búðarborða vera brík til varnar því, að kaupendur nuggi sér við matvælin á borðinu.

72. gr.

Vörur í kjötbúðum, sem ætlaðar eru til neyzlu án frekari matreiðslu, skulu geymdar í lokuðum glerskápum. Í nýlenduvörubúðum skulu slíkar vörur, svo og kornvörur, geymdar í vel luktum skúffum eða ílátum. Við afhendingu á slíkum vörum má ekki snerta þær með berum höndum, nema seldar séu í sérumbúðum. Yfirleitt skal starfsfólkið gæta ýtrasta hreinlætis við afgreiðsluna.

Um matvæli má ekki búa í umbúðir, sem eru litaðar, málaðar, gljáðar eða prentaðar með eitruðuum litum og eigi í notaðan pappír, skrifaðan eða prentaðan.

Í nýlenduvörubúðum má ekki selja smjör eða smjörlíki nema í sérumbúðum.

Brauð skulu jafnan geymd og afhent í góðum pappírsumbúðum.

Ekki má neyta vöru brauðsölubúða inni í búðunum, nema sérstakt rúm sé til þess ætlað og sérstakt leyfi komi til.

73. gr.

Í húsakynnum mjólkurbúða skal vera útbúnaður til þess að hægt sé að halda mjólkinni kaldri. Vatn það, sem notað er til kælingar eða þvotta, skal fullnægja kröf-

108 16. júní um um drykkjarvatn (sbr. 64. gr.). Gæta skal þess, að mjólkin óhreinkist ekki við losun flutningsílátanna. Geyma skal mjólkina í lokuðum ílátum, sem heilbrigðisnefnd tekur gild. Mælitæki skulu geymd í lokuðum skáp og þannig útbúin, að hendur mælenda snerti þau ekki að innanverðu.

74. gr.

Matvælabúðir skal þvo og ræsta daglega utan vinnutíma. Vatnsleiðsla skal vera í húsakynnunum og starfsfólkið hafa greiðan aðgang að salerni og þvottaskál, enda skal brýnt fyrir því að þvo hendur sínar, er það hefur notað salerni.

75. gr.

Geymsluklefi kjötbúða skal gerður líkt og sölubúðin. Í honum skal vera ílát með loki undir úrgang.

Vörugeymslur matvælabúða skulu annars, þar sem ekki eru sett sérstök fyrirmæli, fullnægja skilyrðum 46. gr. reglugerðar þessarar.

76. gr.

Í mjólkurbúðum má, auk mjólkur og mjólkurafurða (þar með talið smjör, ostur og skyr), aðeins selja brauð og kökur. Forðast skal þó vörur, sem megn lykt er af, svo sem sumar ostategundir.

Ekki mega kaupendur neyta varanna í búðinni.

Í kjötbúðum má selja alls konar niðursuðuvörur, feitmeti, osta, egg og harðfisk.

Í nýlenduvörubúðum má ekki selja kjöt eða fiskmeti nema niðursoðið, að undanteknum harðfiski. Þar má ekki selja smjör eða smjörlíki nema í sérumbúðum.

Steinolíu og aðrar óþrifalegar og illa lyktandi vörur má því aðeins selja í nýlenduvörubúðum, að tryggilega sé um búið að dómi heilbrigðisnefndar.

77. gr.

Enginn má starfa í matvörubúðum nema hann sanni með læknisvottorði, að hann sé ekki haldinn næmum eða óþrifalegum sjúkdómi. Skal vottorð þetta ekki vera eldra en mánaðargamalt, þegar hann tekur til starfa, og ber að endurnýja það á árs fresti.

Starfsfólk í matvælabúðum, sem hefur hálsbólgu eða sótthita eða þjáist af niðurgangi, þótt ekki fylgi sótthiti, skal hætta vinnu í búðinni, þangað til það er orðið frískt aftur.

Starfsfólkið skal við vinnu sína vera í hvítri, hreinni yfirhöfn og þannig búið um hárið, að það ekki leiki laust.

2. Um brauðgerðarhús, heimabakstur o. fl.

78. gr.

Brauðgerðarhús skulu vera rúmgóð. Loftrými skal aldrei vera minna í vinnustofum en svo, að 8 m^3 komi á mann, en í þeim herbergjum, sem í er bakað, hnoðað eða kökur gerðar, skal loftrými ekki vera minna en 12 m^3 á hvern starfsmann. Þau skulu vera björt, þannig að ljósflötur glugga sé að minnsta kosti $^1/_{10}$ gólffletar. Að öðru leyti skulu þau fullnægja kröfum þeim, sem gerðar eru um aðrar vinnustofur, sbr. VIII. kafla.

Vöru- og geymsluklefar skulu vera bjartir, loftgóðir og rakalausir.

79. gr.

Gólf í brauðgerðarhúsum skulu vera vatnsheld, lögð flísum eða gerð úr öðru vatnsheldu efni, er heilbrigðisnefnd tekur gilt. Veggir skulu gleraðir eða á annan

hátt þannig gerðir, að auðvelt sé að halda þeim hreinum. Hið síðasta gildir einnig um loftin. 108 16. júní

80. gr.

Ytri flötur bakaraofna skal vera sem sléttastur og að öðru leyti þannig útbúinn, að ekki safnist fyrir á honum ryk eða önnur óhreinindi, enda skal auðvelt að þrifa hann.

81. gr.

Allt húsnæði, hvort sem um er að ræða vörugeymslu eða annað, sem notað er við rekstur brauðgerðarhúsa, skal vera rottuhelt og varið fyrir rottum og músum, flugum og öðrum meindýrum. Hundar, kettir eða önnur húsdýr mega þar aldrei inn koma.

Nú verður í slíku húsnæði vart við rottur, mýs, flugnamergð eða önnur meindýr, og skal þá tafarlaust leitað aðstoðar heilbrigðisnefndar til útrýmingar þeim. Er hlutaðeiganda skylt að hlíta fyrirmælum hennar þar að lútandi.

82. gr.

Húsnæði brauðgerðarhúsa má ekki standa í beinu sambandi við svefnherbergi eða önnur íbúðarherbergi, hvorki um dyr né glugga, og ekki má heldur nota íbúðarherbergi til geymslu á vörum eða áhöldum, sem nota á við brauðgerðina.

Starfsfólk hafi aðgang að salerni, handlaugum og snyrtiklefa sem segir í 74. gr., enn fremur sérstöku herbergi til að matast í.

83. gr.

Bannað er að sitja eða liggja á borðum þeim, sem notuð eru við tilbúning eða geymslu á framleiðsluvörum brauðgerðarhúsa. Skulu vinnuborðin laus frá veggjum, færanleg og skúffulaus.

Stór trog og önnur stór ílát skulu vera á hjólum, svo að auðvelt sé að flytja þau úr stað við hreingerningar.

Ekki má þurrka fatnað eða annað á bökunarofnunum, eða yfirleitt nota þá til annars en bökunar.

84. gr.

Deig má ekki hnoða með öðru en höndum eða þar til gerðum vélum. Þeir, sem starfa að brauðgerð, mega ekki neyta tóbaks við vinnu sína né heldur í vinnustofunum á öðrum tíma.

85. gr.

Ákvæði 77. gr. varðandi matvælabúðir gilda einnig um brauðgerðarhús.

86. gr.

Brauð eða brauðmat má ekki flytja um bæinn öðruvísi en í lokuðum, rykheldum ílátum, er auðvelt sé að halda hreinum. Enda skulu öll flutningstæki, sem notuð eru til þessa, vera háð eftirliti heilbrigðisnefndar og samþykkt af henni. Gildir þetta jafnt, hvort sem um er að ræða flutning frá brauðgerðarhúsi til sölustaða, milli sölustaða eða til neytenda.

87. gr.

Heimabakað brauð má ekki hafa á boðstólum í brauðsölubúðum. Brauðvörur má aldrei hafa á boðstólum á götum úti eða torgum. Ekki má heldur ganga með þess háttar vörur milli húsa í söluskyni.

108 16. júní

3. Um sláturhús, frystihús, kjötskoðun o. fl.

88. gr.

Óheimilt er að slátra skepnum annars staðar en í sláturhúsi. Þó getur heilbrigðisnefnd, með samþykki lögreglustjóra, veitt undanþágu frá þessu ákvæði, varðandi slátrun til heimanotkunar, — og þá því aðeins, að hlutaðeigendur eigi þess ekki kost, að fá skepnunum slátrað í sláturhúsi.

Sláturhús skulu vera björt og loftgóð og þannig gerð, að auðvelt sé að halda þeim hreinum. Gólf skulu steinsteypt, með niðurfallsopi einu eða fleirum og hallist gólfið að þeim. Veggir skulu sléttir og kalkaðir. Skal kölkunin endurnýjuð að minnsta kosti einu sinni á ári og þá fyrir sláturtíð að hausti. Heilbrigðisnefnd getur þó leyft annan útbúnað á veggjum, ef hún telur ástæðu til. Loftræstingu skal þannig hagað, að við megi koma örum loftskiptum, enda sé nægilegt aðstreymi af fersku lofti.

89. gr.

Sláturhús skal hólfa að minnsta kosti í þrennt. Í einu hólfinu sé sérstakur banaklefi, þar sem skepnurnar eru deyddar. Í öðru hólfi séu skepnurnar gerðar til, flegnar og kjötið þvegið. En í þriðja klefanum skulu skrokkarnir hengdir upp til kælingar og skoðunar, og skal þar lögð sérstök áherzla á góða loftræstingu. Auk þess skal vera sérstakur innyflaklefi, þar sem hleypt er úr vömbum og önnur þess háttar slátursförf unnin.

Undir þessum klefa, eða hið næsta honum, skal vera vatnshelt gorílát eða gorgryfja og op á milli með hlera. Gorgryfjan skal að öllu eins gerð og fyrir er mælt um safngryfjur.

Þó má veita öllum slíkum úrgangi beint til sjávar eftir sérstökum pípum, enda samþykki heilbrigðisnefnd allan útbúnað.

90. gr.

Vatnsleiðsla skal vera um allt húsið og greiður aðgangur að hreinu þvottavatni. Starfsfólk skal eiga greiðan aðgang að vatnssalernum og handlaug, en ekki mega þau vera í beinu sambandi við slátrunarklefana.

91. gr.

Í stíum, réttum eða portum, þar sem sláturgripir eru geymdir, skal flórinn vera steinsteyptur.

92. gr.

Sláturhús má ekki reisa nær íbúðarhúsi en 20 m. Sama gildir um stíur, réttir eða gripaport.

93. gr.

Heilbrigðisnefnd skal hafa gát á því, að sláturhús og umhverfi þeirra sé vel þrifið.

Gólf skal skola hrein á hverjum degi, þegar slátrað er. Gorílát eða gorgryfjur skal tæma jafnóðum og þær fyllast.

Réttir, stíur og port skal hreinsa daglega, ef skepnur hafa verið í þeim. Hundum eða köttum má ekki hleypa inn í sláturhús og ekki kasta sullum, þar sem hundar geta náð í þá. Skal láta sulli í sérstakt ílát og grafa þá síðan að minnsta kosti einn metra í jörð niður eða brenna.

Slátrarar og annað starfsfólk skal vera hreinlega til fara og að jafnaði hafa hera handleggi upp að olnboga. Það má ekki vera haldið næmum eða óþrifalegum sjúkdómi.

94. gr. 108

Ekki má selja kjöt til neyzlu í bænum, nema það hafi áður verið skoðað af dýra- 16. júní
lækni eða lækni og merkt samkvæmt reglum og fyrirmælum um kjötskoðun. Sérstakan gaum skal gefa svínakjöti vegna hárorma (tríkína).

Enginn má hafa til matar kjöt eða slátur af sjálfdauðum skepnum eða þeim, sem lógað hefur verið vegna sjúkleika, nema héraðslæknir telji það ósaknæmt. Slíkar skepnur má ekki heldur flytja í sláturhús nema með leyfi héraðslæknis.

Heilbrigðisnefnd segir fyrir um, hvað gera skuli við kjöt eða slátur, sem dæmt er óhæft til manneldis. Skal því komið fyrir á kostnað eiganda.

95. gr.

Um tilbúning matvæla úr kjöti og öðrum sláturafurðum, húsnæði til þeirra hluta og annað varðandi þá starfsemi, gilda ákvæði 68. gr., 70. gr., 71. gr., 72. gr., 74. gr. og 77. gr. reglugerðar þessarar, eftir því sem við getur átt.

Þar, sem starfrækt hefur verið slátrun eða unnið úr sláturafurðum, áður en samþykkt þessi gengur í gildi, getur heilbrigðisnefnd veitt undanþágur til bráðabirgða um ákveðinn tíma frá áður greindum skilyrðum, ef hún telur ástæðu til.

96. gr.

Frystihús, sem matvæli eru fryst í, eiga að vera þannig gerð, að auðvelt sé að halda þeim hreinum og lausum við sveppi, myglu og önnur óhreinindi. Veggir, gólf og loft skulu vel einangruð og dyraumbúnaður vel þéttur og öruggur. Í geymsluklefa þeirra sé hægt að halda hitastigi að minnsta kosti 8 stigum undir frostmarki á Celsiusmæli.

4. Reglur um mjólk og mjólkursölu.

97. gr.

Vara, sem seld er undir nafninu mjólk, skal vera ómenguð nýmjólk. Fitumagn hennar skal aldrei vera minna en 3.15%, en eðlisþyngd við 15° C. skal vera 1.028—1.034. Um framleiðslu og meðferð mjólkur skulu gilda ákvæði reglugerðar nr. 136 19. október 1946, um mjólk og mjólkurvörur. Skal öll framleiðsla og meðferð mjólkur auk annars fullnægja ákvæðum 63., 64. og 67. gr. samþykktar þessarar, til varnar hættum og óhollustu sölumjólkur.

98. gr.

Ekki má selja í kaupstaðnum mjólk, sem er:

1. Óeðlileg að útliti, bragði eða lykt (súr, með lyfjabragði o. s. frv.).
2. Óhrein (en hún telst óhæf til neyzlu vegna óhreininda, ef í henni sést botnfall, þegar hún hefur staðið óhreyfð í tvær klukkustundir).
3. Mjólk úr kúm, sem eru haldnar sjúkdómum, er geta spillt mjólkinni eða borizt með henni og sýkt neytendur, svo sem berklum, miltisbruna, júgurbólgu, garnabólgu, legbólgu, gin- og klaufaveiki, kálfsburðarsótt o. fl.
4. Mjólk, sem í er gröftur, graftarsýklar, aðrir sýklar hættulegir heilbrigði manna, eða óvenjulega mikið af annarlegum gerlum.
5. Mjólk, sem rannsókn sýnir, að sé svikin (vatnsblönduð, rjómi verið úr henni tekinn eða í hana látin annarleg efni eða rotnunarefni).

99. gr.

Fjósin skulu fullnægja ákvæðum 32. og 33. gr. þessarar samþykktar. Í fjósinu eða við það skulu vera handhæg, þrifaleg þvottatæki. Salerni skulu ekki vera í beinu sambandi við fjósin, og bannað er með öllu að nota fjósin fyrir salerni. Fjósin skulu varin meindýrum eftir föngum.

108 Fjósin skulu kölkuð eigi sjaldnar en einu sinni á ári, nema hægt sé að þvo þau.
16. júní Þau skulu þrifin eftir föngum, mokuð og sópuð reglulega og kýrnar burstaðar og vel hirtar. Flórmokstri og ræstingu skal lokið eigi síðar en 15 mínútum áður en mjaltir byrja.

Við ræstingu kúnna eða fjósa má ekki nota svo lyktarsterk efni, að mjólkin geti mengazt af þeim (t. d. kreólín).

Mjaltafólk skal vera klætt hreinlegum mjaltafötum og hreint um hendur. Á undan mjöltum skal hreinsa júgrið vel og í kringum það. Fyrstu bununum úr spenanum má ekki blanda saman við mjólkina, og kýr, sem eru með júgursjúkdóma eða mjólka gallaðri mjólk, skal mjólka sér. Þegar eftir mjaltir skal bera mjólkina úr fjósinu og kæla hana eftir föngum, og skulu ílátin ekki þéttlokuð, meðan á kælingu stendur. Mjólkurfötur og flutningsílát eiga helzt að vera tinuð, og er bannað að nota zinkvarin (galvaníseruð) ílát eða ryðguð. Öllum mjólkurílátum skal halda vandlega hreinum. Vatn, sem notað er til hreinsunar mjólkuríláta, skal fullnægja kröfum til drykkjarvatns.

Heilbrigðisnefnd getur krafizt þess, að seljendur sýni vottorð dýralæknis um heilbrigði kúa og þrifnað í fjósum.

100. gr.

Ekki má selja mjólk frá heimili, ef berklaveikur maður fæst þar við gripahirðingu, mjaltir eða aðra meðferð mjólkur, og eigi þar, sem smitandi berklasjúklingur dvelur, nema með leyfi héraðslæknis.

XV. KAFLI

Um gistihús, veitingastaði, lækningastofur, elliheimili o. fl.

101. gr.

Sá, sem vill fá leyfi lögreglustjóra til að setja á stofn eða reka gistihús, matsöluhús eða veitingastofu, skal hafa til þess meðmæli heilbrigðisnefndar. Nú vill einhver setja á stofn eða starfrækja heilbrigðis- eða lækningastofnanir, sem taldar eru í 1. gr. laga nr. 30 frá 1933, og skal hann þá, áður en hann leitar samþykkis ráðherra (sbr. 2. gr. nefndra laga), leita álits og samþykkis heilbrigðisnefndar.

Heilbrigðisnefnd skal hafa eftirlit með hollustuháttum gistihúsa og veitingastaða, elliheimila svo og annarra heilbrigðis- eða lækningastofnana einstakra manna, ef settar verða á stofn í kaupstaðnum. Skal henni og umboðsmönnum hennar ætíð heimill aðgangur að þeim.

102. gr.

Herbergi þeirra stofnana, sem um getur í 101. gr., skulu fullnægja öllum almennum skilyrðum um loftrými, birtu, loftræstingu og salerni, sem sett eru um íbúðir (sbr. V. kafla).

Gólf skulu lögð gólfdúk eða öðru jafngildu efni. Veggir og loft skulu máluð eða þannig gerð, að auðvelt sé að halda þeim hreinum. Í rúmunum skulu ætíð vera dýnur, en ekki laust hey eða hálmur. Skulu þær, sem annar rúmfatnaður, vel hirtar. Inngangur í veitingahús skal vera greiður frá götu.

103. gr.

Vistmenn, gestir og starfsfólk skal hafa greiðan aðgang að vatnssalerni og handlaugum. Getur heilbrigðisnefnd sett reglur um tölu þeirra, er hún telur þess þörf.

104. gr. 108

Gestgjafi eða forstöðumaður ber ábyrgð á, að allur matur sé þannig geymdur, að fulls hreinlætis sé gætt. Hann skal og sjá um, að einungis séu notuð hrein og óskemmd matvæli. 16. júní

105. gr.

Starfsfólk skal vera hreinlega til fara. Sömu hreinlætisreglur og heilbrigðiskröfur gilda um starfsfólkið og um starfsfólk í matvælabúðum, sbr. 77. gr.

XVI. KAFLI

Um rakarastofur og snyrtistofur, íþróttahús, sundlaugar og baðhús.

106. gr.

Heilbrigðisnefnd hefur eftirlit með hreinlæti og útbúnaði í rakarastofum, hárgreiðslustofum og hvers konar snyrtistofum, sem fyrir eru og settar verða á stofn í kaupstaðnum; einnig íþróttahúsum, baðhúsum og sundlaugum.

107. gr.

Húsakynni í rakarastofum og snyrtistofum skulu vera björt og rúmgóð, með nægilegri loftræstingu og upphitun. Gólf og veggir skulu þannig, að auðvelt sé að halda þeim hreinum. Starfsfólk hafi greiðan aðgang að þvottaskál og salerni.

108. gr.

Ekki má taka til meðferðar í slíkum stofum fólk, ef starfsfólk verður þess vart, að það er haldið smitandi húðsjúkdómi eða óþrifakvillum.

109. gr.

Húsakynni íþrótta- og leikfimishúsa skulu vera björt (ljósflötur glugga a. m. k. 1/5 gólfflatar), rúmgóð og loftræsting og upphitun í lagi. Má aldrei nota þau örar en svo, að nægilegur tími gefist milli notkana til nauðsynlegrar hreinsunar og loftræstingar.

Auk æfingasala skulun vera búningsherbergi, baðherbergi og áhaldaherbergi.

110. gr.

Í baðhúsum skulu klefar vera nægilega rúmgóðir, og skal þar vera nægur hiti og loftræsting. Gólf og veggir skulu lagðir flísum eða á annan hátt frá gengið, sem heilbrigðisnefnd telur jafngilda. Baðker skulu þannig, að óhreinindi safnist ekki fyrir, og yfirleitt skal um allt þannig búið, að auðvelt sé að halda því hreinu.

Í hverju baðhúsi skal vera hæfilega stór biðstofa.

111. gr.

Vatn það, sem notað er í sundlaugar, skal að því er gerlagróður snertir standast þær kröfur, sem gerðar eru til drykkjarvatns. Laugarnar skal tæma og hreinsa, svo oft sem þurfa þykir, eða gera aðrar þær ráðstafanir, sem heilbrigðisnefnd tekur gildar, til þess að verjast óeðlilegri aukningu gerlafjölda í vatninu.

112. gr.

Búningsklefa og gólf öll skal þvo og ræsta eftir þörfum og aðsókn og ekki sjaldnar en einu sinni á dag.

Baðföt, handklæði, burstar og því um líkt, sem lánað er til afnota, skal soðið eftir hverja notkun eða lagt í sótthreinsunarlög, eftir því sem heilbrigðisnefnd tekur gilt. Að því búnu skulu þessi tæki þvegin.

108 113. gr.

19. júní Ekki má hleypa fleiri baðgestum í laugina en svo, að minnsta kosti 3 m² af yfirborði vatns komi á hvern mann. Fólki, sem hefur smitandi eða óþrifalega sjúkdóma, opin sár eða aðra kvilla, sem geta borizt manna á milli má ekki hleypa í laugina. Nú virðist baðverði grunsamlegt, að einhver baðgestanna sé haldinn slíkum kvilla, og skal hann þá banna honum aðgang, nema læknisvottorð komi til.

114. gr.

Nú leikur grunur á, að sundlaugar verði útbreiðslustaðir fyrir einhverja sjúkdóma, svo sem fótamyglu, og skal þá tafarlaust gjöra héraðslækni aðvart, sem gerir nauðsynlegar ráðstafanir til úrbóta. Ef mikil brögð eru að, getur hann látið loka baðhúsi um lengri eða skemmri tíma, meðan rannsókn eða sótthreinsun fer fram.

115. gr.

Útibaðstaðir, aðrir en sundlaugar, skulu háðir eftirliti heilbrigðisnefndar.

Skal einkum athugað, hvort möguleikar séu fyrir hendi um saurgun sjávarins (vatnsins) eða umhverfisins frá skolpveitum, sorpi eða því um líku, eða hvort rottur hafist við þar í nágrenninu.

116. gr.

Starfsfólk allra þeirra stofnana, er hér um ræðir, skal gæta fullkomins hreinlætis og vera hreinlega til fara.

Um heilbrigði starfsfólksins, svo og kennara og nemanda í íþróttum og leikfimi, gilda ákvæði 77. greinar.

XVII. KAFLI

Um eftirlit með skipum, bátum, bifreiðum o. fl.

117. gr.

Heilbrigðisnefnd skal hafa eftirlit með öllu því, er að hollustuháttum lýtur og heilsuvernd skipshafna í skipum og bátum, sem skrásett eru í Akraneskaupstað, hvort heldur þau eru notuð til veiða, vöruflutninga eða fólksflutninga.

Fyrst og fremst skal nefndin ganga úr skugga um, og þá í samvinnu við skipaskoðun ríkisins, að fullnægt sé ákvæðum um vistarverur skipverja og farþega svo og öðrum fyrirmælum, er að þrifnaði og heilsuvernd lúta, og felast í 23., 25., 41. og 51. grein tilskipunar nr. 43, frá 20. nóv. 1922, um eftirlit með skipum og bátum og öryggi þeirra.

Nefndin eða umboðsmenn hennar skulu jafnan eiga greiðan aðgang til eftirlits þessa.

118. gr.

Auk þess, sem að framan greinir, skulu öll skip og bátar, þó þeir séu ekki skrásettir í Akraneskaupstað, háðir eftirliti og fyrirmælum heilbrigðisnefndar og héraðslæknis á meðan þeir liggja á Akraneshöfn, við bryggjur annars staðar á samþykktarsvæðinu eða eru á landi til aðgerða.

119. gr.

Um almennt hreinlæti í vistarverum farþega, svo og í eldhúsi, og um alla meðferð og framleiðslu matfanga skulu yfirleitt gilda sömu reglur og um matsölu- og gistihús, að svo miklu leyti sem við verður komið. Þó getur heilbrigðisnefnd veitt undanþágur og tilslakanir eftir staðháttum og öðrum ástæðum.

120. gr.

Eigi má flytja með skipum eða bátum sjúklinga með næma sjúkdóma, nema með leyfi héraðslæknis, enda sé þá fyrirmælum hans í öllu fylgt. 16. júní

121. gr.

Nú verður í bát eða skipi vart við lasleika, sem ekki er víst nema geti verið næmur sjúkdómur, og skal þá skipstjóri þegar í stað tilkynna það héraðslækni eða sóttgæzlumönnum (tollþjónum), er aftur tilkynna það héraðslækni, en hann gerir síðan nauðsynlegar ráðstafanir.

Tilkynna skal einnig óþrifasjúkdóma, er borizt geta manna á milli, svo sem kláða og lús, og gerir þá heilbrigðisnefnd eða héraðslæknir ráðstafanir til þess að lækna og útrýma þeim kvillum, eða leggur ráð á um, hvernig að skuli farið. Allan kostnað, er af þess konar framkvæmdum leiðir, greiðir útgerð skipsins.

122. gr.

Bátar eða skip, sem stödd eru á Akraneshöfn eða við bryggjur á samþykktarsvæðinu, skulu tafarlaust tilkynna héraðslækni, heilbrigðisnefnd eða sóttgæzlumönnum (tollþjónum), ef þar verður vart við einhver meindýr, svo sem veggjalús, húsaskíti eða rottur. Gerir þá heilbrigðisnefnd eða héraðslæknir ráðstafanir til útrýmingar þeirra, ef nauðsyn þykir bera til, enda greiðir útgerðin allan kostnað, er af slíkum ráðstöfunum kann að leiða.

123. gr.

Hafnsögumenn, sóttgæzlumenn (tollþjónar) svo og aðrir eftirlitsmenn við Akraneshöfn skulu skyldir að tilkynna héraðslækni eða heilbrigðisnefnd, ef þeir verða varir við einhverjar þær misfellur í skipum eða bátum á höfninni, sem á undan eru taldar.

124. gr.

Heilbrigðisnefnd getur gefið út sérstök eyðublöð fyrir skip og báta, til þess að fá sem gleggstar upplýsingar um heilbrigðisástand og annað, er hún telur sig varða. Getur hún þar meðal annars krafizt, að skýrt sér greinilega frá öllum kvillum og slysum, er fyrir koma í bátum eða skipum, og þá hvers læknis hafi verið leitað í hvert skipti.

125. gr.

Skipstjórar og útgerðarmenn bera ábyrgð á því, að fyrirmælum heilbrigðisnefndar og héraðslæknis sé hlýtt.

Ef miklar ástæður eru til, má kyrrsetja skip eða báta, sem ekki hafa framkvæmt fyrirmæli héraðslæknis eða heilbrigðisnefndar, þangað til kröfunum er fullnægt.

126. gr.

Allar leigubifreiðir, sem notaðar eru til fólksflutninga og skrásettar eru í Akraneskaupstað, skulu háðar eftirliti heilbrigðisnefndar um allt, sem að þrifnaði og heilsuvernd farþega lýtur. Einkum skal hún hafa nákvæmt eftirlit með almenningsvögnum, sem flytja fólk langleiðis.

Heilbrigðisnefnd getur og látið til sín taka hreinlæti í bifreiðum, sem flytja farþega til og frá Akranesi, þó ekki séu þær skrásettar þar.

127. gr.

Heilbrigðisnefnd getur samið reglur og nánari fyrirmæli, er lúta að heilsuvernd farþega og vörnum gegn útbreiðslu næmra sjúkdóma í almenningsbifreiðum, er síðan séu hengd upp í öllum stórum farþegabifreiðum.

108 16. júní

128. gr.

Í almennings- eða leigubifreiðum má ekki flytja sjúklinga með næma sjúkdóma nema með leyfi héraðslæknis, enda sé þá hans fyrirsögn nákvæmlega fylgt.

129. gr.

Bifreiðastjórar og bifreiðaeigendur bera ábyrgð á, að reglum og fyrirmælum heilbrigðisnefndar og héraðslæknis sé hlýtt.

Nú óhlýðnast bifreiðarstjóri eða bifreiðareigandi fyrirmælum heilbrigðisnefndar, og getur hún þá krafizt þess af lögreglustjóra, að bifreiðin sé tekin úr umferð, unz kröfum hennar er fullnægt.

130. gr.

Ákvæði þessi taka einnig til farþegaflugvéla eftir því, sem við getur átt.

XVIII. KAFLI

Um kirkjugarða, líkhús, líkgeymslu o. fl.

131. gr.

Þá er gera skal nýjan kirkjugarð eða stækka gamlan, skal leita álits héraðslæknis og heilbrigðisnefndar og getur hún þá heimtað, að garðstæðið sé þurrkað með lokræsum, ef hún telur það svo raklent, að vatn geti komið upp í grafirnar.

Vatnsból skulu ekki vera nær kirkjugarði á jafnsléttu eða undan brekku en 150 m.

Grafa skal svo djúpt, að ekki sé minna en 1¼ m frá kistuloki á grafarbarm.

Grafkapellur, ef leyfðar verða (sbr. 11. gr. reglugerðar nr. 83 frá 1934), skulu settar í sérstakri röð í útjaðri kirkjugarðs, gerðar úr steini eða steinsteypu og mega aldrei vera hærri en hálfur metri ofanjarðar.

132. gr.

Ókistulögð lík má ekki geyma í heimahúsum lengur en 3 sólarhringa og aldrei lengur en 7 sólarhringa, þó kistulögð séu, nema sérstakt leyfi héraðslæknis komi til, eða þau séu í loftheldri málmkistu. Héraðslæknir getur þó fyrirskipað að lík fólks, sem dáið hefur úr næmum sjúkdómi, skuli þegar í stað kistulagt og flutt í líkhús.

133. gr.

Fundin eða sjórekin lík skal ætíð flytja í líkhús, og kistuleggja þegar að lokinni lögskipaðri rannsókn.

Fer að öðru leyti um meðferð þeirra samkvæmt fyrirmælum reglugerðar nr. 24, frá 1. apríl 1936, um mannskaðaskýrslur og rannsókn á fundnum líkum.

XIX. KAFLI

Um fangelsi og vistarverur handtekinna manna.

134. gr.

Heilbrigðisnefnd skal láta til sín taka hollustuhætti og umgengni í fangelsum og öðrum húsakynnum, sem notuð eru til þess að geyma í handtekna menn.

Slík húsakynni skulu þannig úr garði gerð, að tryggt sé að vistmenn fari sér ekki að voða, svo og að þær séu ekki heilsuspillandi, enda samþykki heilbrigðisnefnd fyrirkomulag þeirra um allt, er að hollustuháttum lýtur.

135. gr. 108

Í áður nefndum vistarverum skal gæta fyllsta hreinlætis, þvo gólf daglega eða 16. júní
oftar, ef mannaskipti verða tíðari. Séð skal fyrir nægilegum hita og góðri loftræstingu.

136. gr.

Nú kemur í ljós, að einhver vistmanna er haldinn næmum eða óþrifalegum sjúkdómi eða grunur um slíkt, og skal þá geyma hann einan í herbergi, enda sé héraðslækni tafarlaust tilkynnt, ef grunur er um næman sjúkdóm. Eftir þess háttar menn skal jafnan sótthreinsa herbergi og rúmfatnað og hlíta um það fyrirmælum héraðslæknis.

XX. KAFLI
Um aðstoð við sóttvarnir.

137. gr.

Heilbrigðisnefnd skal á allan hátt aðstoða héraðslækni við hvers konar sóttvarnir, eftir því sem þörf er á. Skal henni þá heimilt, ef hættuleg farsótt kemur upp í héraðinu og héraðslæknir telur nauðsynlegt, að setja um stundarsakir, eftir hans tillögum, strangari fyrirmæli um hvers konar hreinlæti utan húss og innan, meðferð og útbýting matvæla og fleira, er að heilsuvernd lýtur, þótt ekki séu áður um það ákvæði í samþykkt þessari.

138. gr.

Þegar svo stendur á, sem um getur í 137. grein, skal heilbrigðisnefnd heimilt að ráða fólk til bráðabirgða til eftirlits eða hjúkrunar, enda skal jafnan leita samþykkis bæjarstjórnar svo fljótt, sem verða má.

XXI. KAFLI
Lokaákvæði.

139. gr.

Heilbrigðisnefnd getur fyrirskipað, að einstakir kaflar eða greinar samþykktarinnar skuli sérprentaðar og festar upp, almenningi til leiðbeiningar á þeim stöðum, sem við á.

140. gr.

Bæjarstjórn skal ávallt leita umsagnar heilbrigðisnefndar um hvers konar ráðstafanir eða framkvæmdir, sem varða almenna þrifnaðar- og heilbrigðishætti.

141. gr.

Brot á samþykkt þessari eða vanræksla á, að hlýða í tækan tíma fyrirskipunum heilbrigðisnefndar samkvæmt samþykktinni, varða sektum allt að 1000 krónum, og rennur sektarfé í bæjarsjóð. Ef einhver vanrækir að vinna verk, er heilbrigðisnefnd hefur fyrirskipað samkvæmt samþykkt þessari, þá er nefndinni heimilt að láta vinna það, sem þarf, á kostnað hins vinnuskylda. Skal þá greiða kostnaðinn til bráðabirgða úr bæjarsjóði, en innheimta síðan hjá hlutaðeiganda, ef þörf gerist með lögtaki.

142. gr.

Mál, sem rísa út af brotum á samþykkt þessari, skal fara með sem almenn lögreglumál.

108 16. júní

143. gr.

Samþykkt þessi öðlast gildi, jafnskjótt og hún hefur verið samþykkt og birt í stjórnartíðindunum.

Þetta birtist hér með til eftirbreytni öllum þeim, sem hlut eiga að máli.

Í heilbrigðismálaráðuneytinu, 16. júní 1947.

Eysteinn Jónsson.

Ragnar Bjarkan.

109 23. júní

AUGLÝSING

um afnám reglugerðar um hámarksökuhraða bifreiða nr. 23 17. febr. 1943.

Reglugerð nr. 23 17. febrúar 1943, um hámarksökuhraða bifreiða, er numin úr gildi frá 24. þ. m. að telja.

Í dómsmálaráðuneytinu, 23. júní 1947.

Bjarni Benediktsson.

Ragnar Bjarkan.

110 23. júní

AUGLÝSING

um staðfesting dómsmálaráðuneytisins á samþykkt um breyting á lögreglusamþykkt fyrir Dalasýslu, nr. 149 28. ágúst 1940.

Samkvæmt lögum nr. 107 frá 8. maí 1935, um lögreglusamþykktir utan kaupstaðanna, er hér með staðfest eftirrituð samþykkt um breyting á lögreglusamþykkt fyrir Dalasýslu.

1. gr.

Við 28. gr., aftan við 1. málslið 2. málsgreinar bætist: Hænsni í kauptúnum séu höfð í heldum girðingum tímabilið frá 20. maí til 20. ágúst ár hvert.

2. gr.

37. gr. orðist þannig:

Eigi má halda fleiri skemmtisamkomur, sem aðgangur er seldur að í hverjum hreppi sýslunnar á ári, en sex, nema leyfi hlutaðeigandi hreppstjóra komi til. Skal þeim samkomum, sem haldnar eru frá 1. júlí til 15. sept., slitið eigi síðar en kl. 11 að kvöldi, ef virkur dagur fer í hönd, en á öðrum tímum árs eigi síðar en kl. 3 að nóttu.

3. gr.

Samþykkt þessi öðlast þegar gildi.

Þetta birtist hér með öllum þeim, sem hlut eiga að máli.

Í dómsmálaráðuneytinu, 23. júní 1947.

Bjarni Benediktsson.

Ragnar Bjarkan.